

УДК 378.091.2

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-13\(18\)-418-429](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-13(18)-418-429)

Симонович Наталія Василівна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри професійної освіти, трудового навчання та технологій, Рівненський державний гуманітарний університет, вул. Степана Бандери, 12, м. Рівне, 33000, тел.: (067) 422-89-19, <https://orcid.org/0000-0002-3384-5152>

Ваколюк Аліна Миколаївна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання, Рівненський державний гуманітарний університет, вул. Степана Бандери, 12, м. Рівне, 33000, тел.: (068) 053-34-98, <https://orcid.org/0000-0003-1545-0867>

Шурин Олена Іванівна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри професійної освіти, трудового навчання та технологій, Рівненський державний гуманітарний університет, вул. Степана Бандери, 12, м. Рівне, 33000, тел.: (068) 768-81-50, <https://orcid.org/0000-0002-8804-7860>

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ ЯК ГОЛОВНА УМОВА ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

Анотація. Динамізм економічних та соціально-культурних змін в нашій країні та реалізація стратегії її розвитку актуалізують процеси перебудови освіти у тому числі й вищої педагогічної. В умовах модернізації вищої педагогічної освіти педагогічна практика стає важливим компонентом формування професійної компетентності майбутнього вчителя. Професійна компетентність, як пріоритетна характеристика фахівця сьогодні у фокусі пильної уваги педагогічної науки. Професійна підготовка майбутніх педагогів повинна бути спрямована на формування професіоналізму, відповідальності, самостійності, самовдосконалення, креативності та інших якостей, необхідних у майбутній трудовій діяльності.

У процесі педагогічної практики здобувачі повинні усвідомити головне її значення, яке полягає в тому, що майбутній педагог уперше опанує ту рольову поведінку, яка стане визначальною в його подальшій професійній діяльності. Саме педагогічна практика виявляє суперечності між наявним та необхідним запасом теоретичних знань здобувачів.

У статті проаналізовано роль педагогічної практики у професійному становленні майбутніх педагогів. Розкрито організаційно-методичні та навчальні засади удосконалення організації педагогічної практики у закладі вищої освіти, як найефективнішої форми підготовки майбутнього педагога до

професійної діяльності.

Якісне проходження здобувачами педагогічної практики залежить від належного рівня її організації та виконання всіх поставлених закладом вищої освіти завдань.

У межах представленого дослідження розкрито основні завдання педагогічної практики, наповнення змістових модулів та види роботи здобувачів на кожному етапі практики, види контролю та оцінювання проходження практики здобувачами-практикантами.

Зазначено, що лише постійне удосконалення організації педагогічної практики, з урахуванням позитивних та негативних моментів у її проходженні здобувачами, сприятиме ефективній професійній підготовці майбутніх педагогів.

Ключові слова: педагогічна практика, професійна підготовка, професійна компетентність.

Symonovych Nataliia Vasylivna Candidate of Pedagogical Sciences, docent, docent of the Department of Vocational Education, Labor Training and Technologies, Rivne State University for the Humanities, Stepan Bandera St., 12, Rivne, 33000, tel.: (067) 422-89-19, <https://orcid.org/0000-0002-3384-5152>

Vakoliuk Alina Mykolaivna Candidate of Pedagogical Sciences, docent, docent department of theory and methods of education, Rivne State University for the Humanities, Stepan Bandera St., 12, Rivne, 33000, tel.: (068) 053-34-98, <https://orcid.org/0000-0003-1545-0867>

Shuryn Olena Ivanivna Candidate of Pedagogical Sciences, docent, docent department of theory and methods of education, Rivne State University for the Humanities, Stepan Bandera St., 12, Rivne, 33000, tel.: (068) 768-81-50, <https://orcid.org/0000-0002-8804-7860>

IMPROVING THE PROCESS OF ORGANIZING PEDAGOGICAL PRACTICE AS THE MAIN CONDITION FOR THE EFFICIENCY OF THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS

Abstract. The dynamism of economic and socio-cultural changes in our country and the implementation of its development strategy actualize the processes of restructuring education, including higher education. In the conditions of modernization of higher pedagogical education, pedagogical practice becomes an important component of the formation of professional competence of the future teacher. Professional competence, as a priority characteristic of a specialist, is today the focus of close attention of pedagogical science. The professional training of future teachers should be aimed at the formation of professionalism, responsibility,

independence, self-improvement, creativity and other qualities necessary for future work.

In the process of pedagogical practice, applicants must realize its main meaning, which is that the future teacher for the first time masters the role behavior that will become decisive in his further professional activity. It is pedagogical practice that reveals contradictions between the available and necessary stock of theoretical knowledge of the acquirers.

The article analyzes the role of pedagogical practice in the professional development of future teachers. The organizational, methodical and educational principles of improving the organization of pedagogical practice in a higher education institution as the most effective form of training a future teacher for professional activity are revealed.

The high-quality passing of pedagogical practice by students depends on the proper level of its organization and the fulfillment of all the tasks set by the institution of higher education.

Within the scope of the presented research, the main tasks of pedagogical practice, the filling of content modules and the types of work of trainees at each stage of practice, the types of control and evaluation of practice by trainee trainees are revealed.

It is noted that only the constant improvement of the organization of pedagogical practice, taking into account the positive and negative aspects of its passage by the applicants, will contribute to the effective professional training of future teachers.

Keywords: pedagogical practice, professional training, professional competence.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку вищої освіти в Україні вимагає пошуку таких підходів до підготовки майбутніх фахівців, які б відповідали стратегії розвитку суспільства й економіки нашої країни та основним світовим тенденціям.

У цьому контексті виняткова роль у підготовці такого вчителя належить педагогічній практиці, специфіка якої полягає в самостійному виконанні здобувачами – практикантами повноцінної професійної навчально-виховної діяльності. Педагогічна практика – найефективніша форма підготовки педагога до професійної діяльності, провідна ланка в системі озброєння майбутнього фахівця професійними умінями та навичками, під час якої здобувач глибоко і повно осмислює вікові й індивідуально-психологічні особливості дітей та формує власні, особистісні якості, характер; цілеспрямованість, організаторські здібності, витримку, такт, уміння будувати взаємостосунки з дітьми та батьками.

Щоб педагогічна практика повною мірою сприяла формуванню професійної компетентності майбутніх вчителів, вона повинна постійно

модернізуватися відповідно до змін, що відбуваються у системі вищої та загальної середньої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Педагогічна практика посідає важливе місце в процесі професійної підготовки та становлення особистості педагога, що знайшло відображення у працях Гришина Е.А., Кузьміної Н.В., Сластьоніна В.О., Спіріна Л.Ф., Щербакова О.І., та ін.

Основи організації педагогічної практики розкрито у працях Абдуліної О.О., Бойко А.М., Козія М.К., Піскунова О.І., Хмеля Н.Д..

Курлянд З. Н. вважає, що підготовка фахівця неможлива без набуття ним певного досвіду роботи на виробництві. Вона розглядає педагогічну практику як обов'язковий компонент професійної підготовки майбутніх педагогів [1].

Розробці теоретико-методологічних основ підготовки майбутнього педагога, становлення його як компетентного фахівця – професіонала присвячені роботи Гончаренка С.У., Кременя В. Г., Дичківської І.М., Красовської О.О., Лісової С.В., Коберника О.М. та ін.

Мета статті – визначення необхідності та можливостей удосконалення організації педагогічної практики у системі професійної підготовки майбутніх педагогів.

Виклад основного матеріалу. Однією з найактуальніших проблем вищої педагогічної освіти є підготовка майбутніх фахівців до професійної діяльності, адже від її успішного вирішення залежить успішне задоволення суспільних запитів сьогодення.

Компетентність передбачає здатність індивіда самостійно знаходити та використовувати вже накопичені знання у різних ситуаціях та сферах життя, відмінних від тих, у яких вони були здобуті.

У системі освіти професійна компетентність також постає як належна якість, яка не завжди ясно усвідомлюється на рівні поняття і вловлюється інтуїтивно при розробці освітніх програм. Тим часом, ця належна якість є основою проектування освітніх програм, а значить усієї системи професійної освіти.

У науковій літературі можна зустріти низку дефініцій терміну «професійна компетентність педагога». Нам близька позиція вчених, які його трактують як єдність предметно-професійних знань, засвоєних професійно-педагогічних технологій, здатності до вирішення різних професійних завдань – методичних, предметних, діагностичних та ін. [2].

Визначення обсягу теоретичних знань та практичних умінь спеціаліста здійснюється на основі кваліфікаційних характеристик, які враховують досягнення науково-технічного прогресу на певному етапі розвитку суспільства, а також специфічні особливості кожної професії. Зміст педагогічної освіти визначається галузевими стандартами вищої педагогічної освіти та стандартом вищої освіти та передбачає фундаментальну, психолого-педагогічну, професійну, методичну, інформаційно-технологічну, практичну та соціально-гуманітарну підготовку [3].

Формування професійної компетентності у педагогічній діяльності (системи теоретичних знань основ наук відповідної спеціальності та спеціалізації, формування практичних умінь та навичок) відбувається у рамках професійної підготовки майбутнього вчителя. Її зміст визначається навчальними дисциплінами професійного спрямування та дисциплінами з методик викладання шкільних предметів, реалізується через професійні та інтегровані навчальні курси, які вивчаються протягом усього терміну навчання з дотриманням структурно-логічної послідовності підготовки [2].

Сьогодні науковці відзначають актуальність і водночас складність підготовки вчителя нового типу у сучасній системі педагогічної освіти. Основи професійної компетентності вчителя закладаються ще під час навчання у ЗВО, під час теоретичної та практичної підготовки. Велику роль у цьому процесі відіграє педагогічна практика, оскільки вона поєднує воедино теоретичне і практичне навчання, а результати практики можуть бути показником готовності здобувачів до професійної діяльності.

Оволодіння майбутніми вчителями педагогічною майстерністю і формування готовності до неї можливі лише за умови взаємопроникнення й взаємозв'язку теоретичної та практичної підготовки [4].

Розділ 9 Педагогічної Конституції присвячений практиці в системі підготовки нового вчителя. Педагогічна практика має діяльнісний (трудовий) і предметний характер, є джерелом (і механізмом) освоєння соціального і педагогічного досвіду, постає у якості критерію істини педагогічного процесу [5].

Педагогічна практика здобувачів вищої освіти є невід'ємною складовою підготовки спеціалістів, яка слугує ланкою зв'язку між теоретичним навчанням майбутніх педагогів та їх наступною самостійною роботою в закладах загальної середньої освіти. Вона проводиться на основі розробленої закладом вищої освіти програми практики, яка будується на «Положенні про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства України від 8 квітня 1993 р., № 93 [6].

Педагогічна практика допомагає формувати в умовах природного педагогічного процесу методичну рефлексію, коли для майбутнього вчителя предметом його роздумів стають засоби та методи власної педагогічної діяльності. У період педагогічної практики здобувачі здійснюють педагогічну взаємодію та співпрацю з вчителями-предметниками та учнями у досягненні поставлених цілей, опановують прийоми та методи, що активізують пізнавальну діяльність учнів, розвивають їх творчі здібності, ініціативу до самоосвіти. При грамотному методичному інструментуванні педагогічної практики у здобувача розвиваються здібності: аналітичні, художні та ін. Цьому сприяє знайомство з досвідом учителів і педагогічних колективів, що творчо працюють, атмосфера занурення в шкільне життя [7].

Однак, втілити в життя все вище перелічене не завжди є можливим через численні прогалини в організації та проведенні педагогічної практики. Як

показує наш досвід, проблеми виникають не лише з вини здобувачів, а й викладачів ЗВО, які задіяні у проведенні практики. Часто підготовка студентів до практики носить формальний характер, і зводиться лише до пояснення «як треба» проводити навчальні заняття, «як треба» вести виховну роботу, «як треба» комплексно працювати з усіма фахівцями для досягнення завдань практики, «яку треба» подати підсумкову документацію після завершення практики. Як наслідок, здобувачі пасивно сприймають вимоги, їх виконання спочатку регламентовано рамками інструкцій і не передбачає творчий підхід.

Аналіз звітної документації показує, що нерідко звіти практикантів мають формальний характер: у них відсутні самостійні висновки, методичні знахідки, результати спостережень за досвідом вчителів, керівників практики, колег-здобувачів.

Безперечно, що основною причиною всіх вищезгаданих недоліків є прорахунки в теоретичній підготовці майбутніх педагогів на перших курсах, в організаційній підготовці до проходження педагогічної практики у школі, відсутність чітких критеріїв оцінки їхньої діяльності.

Відсутність у майбутніх учителів педагогічної практики на молодших курсах порушує безперервність, поступальність, системність освітнього процесу та веде до зниження ефективності підготовки молодого фахівця. Як показує аналіз масового досвіду, подібні проблеми у організації педагогічної практики мають місце у багатьох закладах вищої освіти.

Безперервна педагогічна практика, яка проводиться починаючи з першого курсу, має суттєві переваги. Вона багатофункціональна: сприяє ознайомленню здобувачів з організацією навчально-виховної роботи у сучасній школі, поступовому зануренню у професію вчителя, розвиває професійну спрямованість особистості, допомагає утвердитися у правильності професійного вибору, дає первинні навички навчальної та виховної роботи з учнівським колективом.

Очевидно, що сучасна організація педагогічної практики здобувачів потребує перегляду. У процесі удосконалення педагогічної практики, ефективним прийомом могло б стати залучення здобувачів I-III-х курсів до участі у підсумкових конференціях з педпрактики здобувачів старшокурсників. Для молодших курсів це – насамперед корисний досвід, інформація з «перших вуст» про те, що чекає на них у найближчому майбутньому, конкретні методичні поради, настанови. Для здобувачів, які пройшли педпрактику, це стимул до творчої підготовки підсумкової документації, адже звітувати доведеться не тільки методисту, а й студентській аудиторії.

Ми вважаємо, що надзвичайно важливим моментом у підготовці здобувачів до педагогічної практики є формування позитивного ставлення до неї. Це можливо при врахуванні інтересів та потреб здобувачів, їх очікувань, чіткому розумінні завдань, що стоять перед ними у процесі проходження

шкільної практики. Перед першим відвідуванням школи у розмові з майбутніми практикантами доцільно поставити питання, що вони чекають від педагогічної практики. Аналіз відповідей неодмінно покаже різноманітність очікувань здобувачів. Для одних педагогічна практика – ще одна можливість утвердитись у правильності вибору професії; для інших – спосіб самовираження та перевірки своїх особистісних якостей (креативності, самостійності, здатності до прийняття рішень); для третіх, найскромніших і сором'язливих – єдиний спосіб змусити себе не боятися аудиторії. Отримані відповіді дають змогу керівнику практики вносити корективи у роботу зі здобувачами у процесі педагогічної практики.

Важливою проблемою є зацікавленість здобувача у педагогічній практиці. Багато здобувачів сприймають педагогічну практику як обов'язок. Підвищити їхню вмотивованість у шкільній практиці могла б оплата їхньої праці. Якщо ставити за мету практики надання можливості відчувати себе вчителем, без цього складно обійтись. Заробітна плата могла б змінити ставлення до практики – з повинності практика стала б оплачуваною роботою чи підробітком, а отже, додатковим стимулом для здобувачів опанувати педагогічну професію.

Ще одним резервом у плані підвищення зацікавленості здобувачів у педагогічній практиці може стати апробація ними власного проекту, методичної розробки. Таким чином, з одного боку досягається орієнтація педагогічної практики на потреби та інтереси здобувачів, з іншого, авторство стимулює активність практиканта, адже завжди цікавіше працювати над власним проектом.

Згідно навчальних планів Рівненського державного гуманітарного університету студенти IV курсу, які здобувають освіту за освітнім рівнем «бакалавр» спеціальності 014 «Середня освіта» проходять виробничу (педагогічну) практику в 5-9 класах основної школи в 8 семестрі.

Відповідно до кваліфікаційної характеристики бакалавр повинен мати високий рівень професійної підготовки, вміння на практиці реалізовувати принципи наукової організації праці, володіти сучасними методами організації навчальної діяльності учнів на заняттях в закладах загальної середньої освіти України.

Мета виробничої (педагогічної) практики:

- розвиток у здобувачів практичних умінь та навичок, творчого ставлення до навчально-виховного процесу в ЗЗСО; поглиблення і закріплення на практиці в навчально-виховній роботі з учнями теоретичних знань, одержаних здобувачами у ЗВО; підготовка здобувачів до самостійного, кваліфікованого проведення занять різних типів з основної та додаткової спеціальності чи спеціалізації в основній школі із застосуванням різноманітних форм, методів і дидактичних засобів навчання;
- формування у здобувачів умінь виконання функцій класного

керівника 5-9 класів, проведення виховних та профорієнтаційних заходів зі школярами, ведення індивідуальної роботи з учнями та їх батьками, проведення позакласних заходів;

- розвиток у здобувачів поваги і любові до педагогічної професії, формування здібностей і потреб до постійного вдосконалення свого загальноосвітнього рівня, педагогічних знань і вмінь, творчих і технічних здібностей [8].

Для успішного проходження педагогічної практики здобувач має знати:

- вимоги програми до знань, умінь і навичок учнів стосовно кожного предмета (за класами);
- зміст, структуру і методичний апарат підручників;
- зміст, структуру і методику уроків різних типів;
- норми і критерії оцінювання знань, умінь та навичок учнів з кожного предмета;
- вимоги та методику проведення виховних і позакласних заходів.

Завдання педпрактики:

- формувати свідоме ставлення до педагогічної праці, повагу до майбутньої професії, почуття громадянського і професійного обов'язків;
- поглиблювати і закріплювати теоретичні знання, практичні вміння та навички, одержані в університеті; вчити застосовувати їх у процесі навчально-виховної роботи з учнями;
- забезпечувати усвідомлення структури і змісту програм з основної та додаткової спеціальності чи спеціалізації, різних форм календарно-тематичного планування занять;
- розвивати вміння спостерігати, аналізувати та узагальнювати досвід проведення навчально-виховного процесу, залучати до вивчення передового досвіду вчителів;
- вчити здійснювати навчально-виховний процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів;
- розвивати вміння проводити різні форми навчально-виховної роботи (урок, заняття, виховний захід, позакласні заходи з предмету); готувати до проведення різних типів уроків із застосуванням методів, що активізують пізнавальну діяльність учнів;
- формувати вміння працювати з методичною літературою, підручниками, дидактичними матеріалами і технічними засобами навчання під час проведення навчально-виховної роботи в школі;
- прищеплювати здобувачам навички уважного ставлення до охорони здоров'я школярів;
- розвивати і вдосконалювати основи педагогічних знань, вмінь і навичок, набутих під час навчання і в період безперервної навчальної педпрактики на II-III курсах;

- вдосконалювати вміння науково-методичного аналізу шкільних програм, підручників, методичних посібників, класних і позакласних занять зі спеціальності;
- володіти основними напрямками навчально-виховної діяльності вчителя-предметника і класного керівника в їх взаємозв'язку;
- набути досвід із самостійної організації життя та діяльності колективу класу;
- оволодіти методами психолого-педагогічного вивчення особистості учня та складати психофізіологічну характеристику, оволодіти основними методами роботи з батьками учнів класу;
- застосовувати і поглиблювати знання, вміння та навички проведення науково-дослідної роботи з метою підготовки курсових, дипломних (кваліфікаційних) робіт, виступів на науково-практичних конференціях, та підготовки до державного іспиту зі спеціальності.

Педагогічна практика в цілому має сприяти залученню здобувачів до виконання різних видів діяльності вчителя:

- навчальної (підготовка і проведення уроків, позакласних заходів);
- виховної (робота з учнями у класі, виконання функцій класного керівника, вихователя в групах продовженого дня, з батьками);
- дослідницької (вивчення позитивних і негативних сторін навчально-виховного процесу, аналіз засвоєння навчального матеріалу учнями, вивчення психологічних якостей учнів, проведення експериментального дослідження з теми бакалаврської роботи);
- методичної (виступи на методичних об'єднаннях вчителів, розробка й оформлення методичних рекомендацій, вивчення та узагальнення досвіду вчителів);
- суспільної (пропаганда педагогічних знань).

Отже, педагогічна практика повинна мати комплексний характер: здобувач виконує всі види роботи і функції професійної та громадської діяльності вчителя.

До початку педагогічної навчально-виховної практики здобувач має оволодіти такими загально дидактичними вміннями:

- спостерігати уроки вчителів, своїх колег-здобувачів; робити їх психолого-педагогічний аналіз;
- опрацьовувати урок (конспект) з відповідним змістом та дидактичною структурою;
- обґрунтовувати використані методи, прийоми, форми і засоби навчання;
- максимально реалізовувати виховні можливості уроку, забезпечувати їх розвивальний характер;
- упорядковувати завдання та вправи на уроці з урахуванням

дидактичного принципу поступового нарощування труднощів;

- створювати логічні зв'язки між етапами уроку;
- раціонально розподіляти час на уроці;
- методично правильно наповнювати змістом кожен етап уроку відповідно до характеру матеріалу, який вивчається, мети і завдань навчання, рівня оволодіння знаннями, вміннями та навичками;
- застосовувати під час вивчення нового матеріалу проблемний підхід, проблемно-пізнавальні завдання, проблемні ситуації на всіх етапах уроку;
- цілеспрямовано розвивати пізнавальні інтереси учнів;
- забезпечувати повторення матеріалу з метою систематизації знань, умінь та навичок учнів;
- творчо використовувати матеріали підручників та навчальних посібників;
- вдало користуватись ІКТ;
- доцільно планувати систему уроків за визначеною темою;
- перевіряти учнівські зошити, виправляти помилки, аналізувати;
- контролювати й оцінювати знання, вміння та навички учнів;
- проводити дослідження, пов'язані з написанням дипломних (кваліфікаційних) робіт [8].

У ході педагогічної практики передбачається опрацювання різних форм і методів науково-дослідної роботи здобувачів. Під час практики здобувачі проводять педагогічний експеримент з теми дипломної (кваліфікаційної) роботи.

Проходження виробничої (педагогічної) практики дає змогу оволодіти здобувачам на базі отриманих у ЗВО знань, умінь та навичок сучасними методами проведення занять зі спеціальності під час конкретної роботи в реальних умовах основної школи.

Згідно навчальних планів, тривалість проходження виробничої (педагогічної) практики здобувачами розрахована на 6 тижнів, що вміщує в собі сім кредитів ECTS і відповідно має три змістові модуля.

Перший змістовий модуль „Початковий період”, тривалість – 1-ий тиждень, містить 6 частин, завершується проміжним контролем у формі перевірки і затвердження методистами складених здобувачем-практикантом індивідуального плану, календарно-тематичних планів з усіх предметів, виховних заходів і план-конспектів занять та заходів на другий тиждень.

Другий змістовий модуль „Основний період” – 2, 3, 4, 5-ий тижні, містить 9 частин, проміжний контроль – перевірка і затвердження план-конспектів занять та заходів, відвідування та аналіз занять здобувача-практиканта методистами, перевірка методичної, дослідної, проектної роботи здобувача методистом.

Третій змістовий модуль „Заключний період” – 6-ий тиждень, містить 1 частину, завершується контролем у формі перевірки і оцінки звітної

документації, підсумкової конференції, захистом результатів педпрактики в комісії та оцінюванням.

Об'єктами контролю діяльності здобувача під час практики за рейтинговою системою оцінки слід вважати:

- систематичність відвідування загальноосвітнього навчального закладу здобувачем, в якому він проходить практику, а також консультацій в методистів;
- вчасність і якість підготовки та проведення всіх занять і заходів, оформлення всієї документації, згідно переліку;
- виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань (розробка і оформлення навчального проекту, вивчення індивідуальних психологічних особливостей учня та складання психолого-педагогічної характеристики на нього, написання кваліфікаційної роботи, проведення експерименту та ін.);
- активність, творчість, ініціативність та самостійність здобувача під час проходження практики [8].

Педагогічна практика також є необхідним етапом у підготовці майбутнього вчителя до інноваційної діяльності. З метою формування теоретичного підґрунтя, ми пропонуємо введення до навчальних планів наступних дисциплін: «Аудіо та відео монтаж», «Розробка дистанційних курсів», «Креативні технології в освіті» та ін. На практичних заняттях з цих дисциплін здобувачі мають можливість розробити власні проекти та випробувати їх під час проходження педагогічної практики у закладах загальної середньої освіти.

Сучасна педагогічна практика є складною педагогічною системою, в якій принцип міжрівневої наступності виконує функцію умови, що забезпечує продуктивність, ефективність та якість вищої педагогічної освіти [1].

Висновки. Отже, щоб педагогічна практика повною мірою сприяла якісній професійній підготовці, формуванню професійної компетентності майбутніх педагогів, вона повинна постійно удосконалюватися та модернізуватися з урахуванням позитивних моментів і недоліків, відповідно до змін, що відбуваються у суспільстві, у системи вищої та загальної середньої освіти. Тільки в цьому випадку практична діяльність майбутніх вчителів сприятиме досягненню основної мети – підготовці кваліфікованого спеціаліста відповідного рівня та профілю, що вільно володіє своєю професією, здатного до ефективної роботи на рівні світових стандартів, готового до професійного зростання соціальної та професійної мобільності.

Література:

1. Курлянд З. Н., Осипова Т. Ю., Гурін Р. С. Теорія і методика професійної освіти : навч. посіб. Київ. Знання, 2012. 390 с.
2. Смагін І.І. Структура професійної компетентності педагога: нормативно-функціональний підхід. Народна освіта (електронне фахове видання). Випуск №3 (33). 2017 [Електронний ресурс] Режим доступу: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5001

3. Збірник постанов Міністерства освіти України. 1994. №13-14. С. 3-9.
4. Мадзігон В.М. Продуктивна педагогіка: Політехнічні основи поєднання навчання з продуктивною працею: монографія. Київ. „Вересень”, 2004. 324с
5. Педагогічна Конституція Європи. Преамбула. Вища освіта України. 2013. № 3. С. 111–116
6. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України. Міністерство освіти України. Збірник законодавчих та нормативних актів про освіту. Вип. 1. Київ. 1994. С. 139-152.
7. Тхоржевський Д.О. Методика трудового та професійного навчання. Ч. I. Теорія трудового навчання. Київ. РНЦ „ДІНІТ”, 2000. 248 с.
8. Виробнича (педагогічна) практика студентів IV курсу: методичний посібник. Спеціальність 014.10 «Середня освіта. Трудове навчання та технології» / автори-укладачі: Н.В. Симонович, Ю.В. Фещук, М.С. Янцур [8-е вид., змінене і доп.]. Рівне: РДГУ, 2021. 99 с.

References:

1. Kurliand Z. N., Osypova T. Yu., Hurin R. S. (2012) Teoriia i metodyka profesiinoi osvity [Theory and methodology of professional education]. Kyiv. Znannia [in Ukrainian].
2. Smahin I.I. (2017) Struktura profesiinoi kompetentnosti pedahoha: normatyvno-funktsionalnyi pidkhid [The structure of a teacher's professional competence: a normative-functional approach]. Narodna osvita (elektronne fakhove vydannia), 3 (33). Retrieved from: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5001 [in Ukrainian].
3. Zbirnyk postanov Ministerstva osvity Ukrainy [Collection of resolutions of the Ministry of Education of Ukraine] (1994), 13-14 [in Ukrainian].
4. Madzihon V.M. (2004) Produktyvna pedahohika: Politekhnichni osnovy poiednannia navchannia z produktyvnoiu pratseiu [Productive pedagogy: Polytechnic basics of combining learning with productive work]. Kyiv. „Veresen” [in Ukrainian].
5. Pedagoghichna Konstytucija Jevropy. Preambula [Pedagogical Constitution of Europe. Preamble]. (2013). Vyshha osvita Ukrajinu, 3, pp. 111–116 [in Ukrainian].
6. Polozhennia pro provedennia praktyky studentiv vyshchych navchalnykh zakladiv Ukrainy [Regulations on the practice of students of higher educational institutions of Ukraine]. Ministerstvo osvity Ukrainy. Zbirnyk zakonodavchych ta normatyvnykh aktiv pro osvitu. Vyp. 1. Kyiv. (1994). pp. 139-152 [in Ukrainian].
7. Tkhorzhevskiy D.O. (2000) Metodyka trudovoho ta profesiinoho navchannia [Methodology of labor and professional training] Kyiv. RNNTs „DINIT” [in Ukrainian].
8. Symonovych N.V., Feshchuk Yu.V., Yantsur M.S. (2021) Vyrobnycha (pedagoghichna) praktyka studentiv IV kursu [Production (pedagogical) practice of IV year students] Rivne: RDHU [in Ukrainian].